

Ulf Kristerssons tal vid partirådet

Clarion Hotel Arlanda
23 november 2018

Ulf Kristersson: Partirådet

Kära vänner, varmt välkomna hit!

Valet är över, men valrörelsen verkar pågå fortfarande. Sverige har i vart fall ingen riktig regering.

Det är ingen enkel tid, varken i Sverige eller i världen. Ingen tid för sprudlande optimism. Men det är vår tid. Och just nu är det vi som har samlats här idag som är skyldiga att forma den. Att göra det som är bäst för Sverige.

Inte meningslöst gnälla över 7 miljoner väljares beslut, utan klokt förvalta det valresultat som de faktiskt gav oss.

Moderaterna har i snart femtio år varit formativa för svensk politik. Inte för att vi alltid har vunnit, än mindre för att vi oftast har regerat. Utan för att vi har varit med och format morgondagens idéer.

Våra värderingar har varit tidlösa. Vår framgång har byggts på att vi har gjort dem relevanta i samtiden. Och alltid med sikten mot framtiden:

Befrielse från statens klåfingrighet. Respekt för rättssäkerhet och rättstrygghet. Liberalisering av den genomreglerade ekonomin. Internationalisering av politik, ekonomi, och kultur.

Liberala och konservativa idéer som vi har ärvt, tolkat och generöst delat med oss av.

Vår förmåga till politisk idéutveckling och vår vilja att ta politiskt ansvar har tagit oss från periferin in till centrum av svensk politik.

Därför mina vänner: Mitt i den komplicerade regeringsprocessen som upptar så mycket syre, så måste vi nu lyfta blicken till den långa sikten. För det är dit vi ska. Alldeles oavsett om vi om några veckor – eller några månader – sitter i regeringsställning. Eller om vi då tvärtom har gått i opposition. Eller om svenska folket har tvingats till extraval.

Ett extraval ska man naturligtvis inte frukta, men inte heller hota med. Jag tror att respekten bland väljarna, för att partier som är missnöjda med valresultatet ber folket om ett nytt, är mycket begränsat. För det första finns inget som tyder på att ett nyval skulle lösa problemet.

För det andra är jag allvarligt bekymrad över risken att vi med ett nyval förlösar politikens samlade förtroendekapital. Sverige har en historia av rimligt pragmatisk och rationell syn på det politiska hantverket. Äventyra inte detta!

Ni ska veta att vi nu är förberedda för den korta sikten, men samtidigt måste börja arbeta med den långa. För varken Sverige eller världen står stilla bara för att landet inte har en ny regering.

***

Låt mig ändå börja här och nu.

Direkt efter valet skedde två saker. Först valde riksdagen en ny talman. Alliansen föreslog gemensamt KU:s respekterade ordförande Andreas Norlén. Och en bred riksdagsmajoritet valde honom.

Sedan föreslog Alliansen gemensamt att Stefan Löfvens regering skulle avsättas. Och en bred riksdagsmajoritet röstade bort honom.

För snart åtta veckor sedan fick jag talmannens uppdrag att ”sondera möjligheten att bilda en regering som kan tolereras av Riksdagen”. Som talmannen uttryckte det.

Jag började med Alliansens gemensamma förstahandsalternativ: Att Alliansen försöker bilda regering med politiska överenskommelser som gör att Socialdemokraterna kan acceptera den regeringen. Det var i grunden en bra idé.

För det finns svåra frågor där långsiktiga överenskommelser vore bra för Sverige: Skattereformer. Bostadsmarknaden. Omställning i arbetslivet. Försvars-, säkerhets- och inte minst migrationspolitiken.

Samtalen med Stefan Löfven var – och det vill jag ändå understryka – både seriösa och respektfulla. En statsminister måste alltid i landets intresse kunna samtala förtroendefullt med en oppositionsledare. Den dialogen kommer jag själv värdesätta, om det blir min uppgift att bilda nästa regering.

Jag har som ni vet de senaste veckorna – och med betydande allvar – sagt att jag inte tror på en samlingsregering. Jag har just läst Henrik Berggrens nya bok *Landet Utanför*, en berättelse om Sverige och svensk politik under de dramatiska krigsåren.

Och ja, vi har verkligen problem nu. Men nej, det kan inte jämföras med tiden för den förra samlingsregeringen, 1939. Spara samlingsregeringar till tider då man lägger all politik åt sidan och fokuserar bara på krisen. Nu behövs ju tvärtom just politik och politiska reformer.

Jag är rädd att en bred samlingsregering bara skulle bli överens om att regera, men inte om att få någonting gjort. Om den dessutom i praktiken bara bildas för att sex partier ska slippa erkänna att det finns ett sjunde och ett åttonde, så tror jag inte att en samlingsregering skulle uppfattas som hederlig och legitim.

Nåväl. Svaret från Stefan Löfven på min sondering var ett artigt nej. Socialdemokraterna kommer att rösta nej till regeringar som de själva inte leder.

Jag sonderade även möjligheten till en större klimatpolitisk överenskommelse med Miljöpartiet, för att de skulle kunna tolerera en alliansregering. För jag tror egentligen att det finns goda möjligheter till en ambitiösare miljöpolitik som bygger på hållbarhet, marknadsekonomi och världsledande teknisk innovation. Men även där blev svaret nej.

Därefter presenterade jag Moderaternas andrahandsalternativ: en alliansregering som försöker regera utan överenskommelser med Socialdemokraterna. Helst en fyrparti-alliansregering.

Men, om alla partier inte vill vara med: Så en regering med tre, två eller ett alliansparti – som bygger på Alliansens politik, som verkar i Alliansens anda och som arbetar på Alliansens villkor.

Det skulle också betyda att varje alliansparti – i eller utanför regeringen – när som helst kan upplösa regeringen, om den navigerar fel.

En regering som alltså jobbar i Alliansens anda och på Alliansens villkor. Ingen perfekt regering, men en regering som jag verkligen var beredd att pröva och att leda. Det var också det förslag som talmannen tog till kammaren i förra veckans statsministeromröstning.

Vi gjorde det vi sa före valet. Vi vill bilda en regering som vågar pröva sin politik i riksdagen. Som inte är rädd för att ibland sakna stöd. Men som inte heller är rädd för att faktiskt få brett stöd.

Det är så parlamentarismen fungerar: Respekt för att det är riksdagen och inte regeringen som bestämmer. Och så integritet: Om riksdagen i avgörande frågor röstar emot regeringen får riksdagen helt enkelt skaffa sig en ny.

Det är minoritetsregerandets villkor. Och det kommer vi få lära oss hantera – oavsett vem som tillslut bildar regering.

För vi ska inte ha en till mandatperiod som den förra. Vi ska inte ha en ny Decemberöverenskommelse. Politik måste vara på riktigt, hela vägen in i kaklet.

Exakt nu klockan 10 tar talmannen över stafettpinnen igen. Och jag avundas honom inte uppgiften. Näste man till kammarens prövning blir då sannolikt Stefan Löfven. Om även han faller så har vi två omröstningar kvar.

När jag träffade Angela Merkel första gången i oktober förra året, hade de just haft val och hon sa till förvånade europeiska partiledarkollegor, att hon inte kunde lova en ny regering före jul. Men det tog tre månader till.

Om Sveriges riksdag tar julleddigt utan en ny regering på plats, så tror jag många svenskar kommer undra, vad vi egentligen håller på med.

***

”Missnöjespolitik” handlar ibland om grumliga värderingar. Men ännu oftare om frustration inför olösta problem. Det senaste decenniets lärdom, det är att problem inte försvinner bara för att man inte pratar om dem.

Statsvetarprofessorn Bo Rothstein avfärdade nyligen på DN debatt tanken att det är utbredd rasism eller strukturomvandlingens förlorare som förklarar SD:s framgångar. Jag tror han har rätt.

Undersökningar visar att svenskar inte är rasister. Den lilla men obehagliga och allt mer välorganiserade grupp som verkligen finns, de ska mötas med demokratis fulla kraft. Men i grunden förblir Sverige ett tolerant samhälle. Och den ekonomiska strukturomvandlingen – med alla sina sociala konsekvenser – har varit mer dramatisk i andra tider.

Rothstein konstaterar istället att den enkla förklaringen troligen också är den riktiga:

”Problemet med flyktingpolitiken var att de etablerade partierna i de fyra senaste valen inte förmått presentera (ett sådant) alternativ till den förda politiken.”

Det bästa sättet att bekämpa populism och farliga förenklingar är att ha fokus på samhällsproblemen. Att stå för en politik som fungerar och därmed väcker respekt. Fatta beslut som löser problem och ger resultat. Att ta frågorna – och väljarna – på allvar.

Det här är precis vad vi gör när vi nu lägger fram vår budget. Sverige har en övergångsregering. Men vi har ingen övergångsriksdag. Problemen tar inte paus för att regeringen gör det.

Vi har i veckan presenterat delar av budgeten:

I tisdags att försvarsanslagen omedelbart ska öka med tre miljarder.

I onsdags att tullen stärks med 75 miljoner redan nästa år.

I budgeten kommer också nödvändiga satsningar för fler poliser, kortare sjukvårdsköer och ökad trygghet.

Och idag kan vi berätta att vår budget stärker välfärden med ytterligare fem miljarder till landets kommuner. Det är pengar som behövs. Pengar som gör nytta. Pengar till välfärdens kärna.

I konkret handling visar vi att den politik som Alliansen gick till val på också går att förverkliga.

***

Detta sagt. Det är en tung tid nu för Alliansen och för borgerligt samarbete. Låt oss inte låtsas något annat.

Borgerliga partier har för första gången på 40 år röstat nej till en borgerlig statsministerkandidat. Ironiskt nog var det förra gången Moderaterna som röstade nej. Eftersom Folkpartiet bildade en regering som vi ville vara med i, men inte fick.

Nu röstade borgerliga partier nej, för att de inte ville vara med i den borgerliga regering som vi ville ha dom i.

Alliansens samarbete måste ytterst värderas i ljuset av vår förmåga att få genomslag för våra idéer och vår politik. Vi är ingen akademisk diskussionsklubb, utan ett värderingsburet samarbete för att lösa samhällsproblem.

Och Alliansen lever i allra högsta grad i alla de majoriteter som nu tar över runt om i landet. En "blå revolution i landstingen" kunde man läsa över ett helt uppslag i tidningen Dagens Samhälle. En enastående framgång som kommer spela stor roll för miljoner människor i vårt land.

Och därför säger jag till er, med den övertygelse man bara kan ha när man själv haft förmånen att leda och jobba i kommunala allianser: Vårda alliansvännerna i era egna majoriteter! Bry er mer om dem än om vad som händer i Stockholm. Det är ni som sysslar med politik på riktigt.

Jag behöver nog inte säga det, men underskatta inte betydelsen av det ni nu gör. I Enköping och Sigtuna; i Östra Göinge och Linköping; Karlskoga och Nynäshamn; i region Dalarna och i Skåne. Tack för allt ert hårda arbete, också efter valdagen.

Så jobba på och gör allt det ni lovat era väljare. Säger era vänner lite generat att det som händer i riksdagen är obegripligt, så håll med. För mycket tyder på att de har rätt. Men det kommer att gå över. Knyt gärna näven i fickan, men slå den inte i bordet.

En annan ironi är att svensk borgerlighet är politiskt mer enig nu, än under hela den tid som jag kan överblicka. Det fanns en tid då vi ville regera men inte kunde. För vi tyckte så olika.

Och oenigheten gällde fundamental politik, inte parlamentarisk strategi. Numera kan vi regera tillsammans, men alla vet inte om de verkligen vill.

***

När Per Ahlmark en gång tillträdde som Folkpartiets ledare, var det lika naturligt för honom att angripa Gösta Bohman som att kritisera Olof Palme. Gösta hade blivit ett rött skynke för många folkpartister.

Och när journalister frågade Ahlmark om varför han nöjde sig med att slå på Palme, Werner och Bohman – men lämnade Torbjörn Fälldin helt oskadd – så svarade Ahlmark syrligt:

”Detta var ett försök till idépolitiskt resonemang – och då föll det sig inte naturligt att komma in på Centern.”

Nu, har jag stor respekt för Per Ahlmarks gärning. Hans brinnande engagemang för demokrati och mänskliga rättigheter borde nya generationer i flera partier utsättas för.

Men han hade en blind fläck. För alla som lärde sig Torbjörn Fälldin, var det uppenbart att han inte alls var främmande för idéer. Tvärtom var han både grundad och förankrad. Men hans annorlunda referensramar misstogs för intellektuellt ointresse eller oförmåga. Tidsanda och attityd blev viktigare än idédjup och praktisk förmåga. Vi ska aldrig göra det misstaget. VÅR kyrka ska förbli bred.

Den tidens partiledare levde på gott och ont i en pre-Instagram tid. I valrörelsens slutskede 1976 gick det att få till stånd ETT enda gemensamt foto på de tre borgerliga partiledarna. Och att få dem dit var en hel förhandling.

Att de tre till slut kunde förhandla fram en regering i Fälldins rökfyllda riksdagsrum ska vi vara tacksamma för: Med den regeringen bröts fyrtiofyra års socialdemokratiskt maktinnehav. Det GICK att byta regering. Det GICK att byta riktning.

Sedan dess har mycket hänt. Rent politiskt, men också mellan våra olika partier. I trepartiregeringarna på 70-talet lärde vi oss regera, men också att samarbete med varandra. Vilket fördjupades under Carl Bildts tid. Vi samverkade med näringslivets framgångsrika opinionsbildning för en fri ekonomi. Och vi upplevde en värld som rev murar och återförenade länder.

Vi kampanjade tillsammans för det svenska EU-medlemskapet. Och vi tog nästa stora steg när den moderna Alliansen föddes 2003.

Efter åtta år i alliansregering under Fredrik Reinfeldts ledning, är erfarenheten både bred och djup. Men de framgångsrika åren byggde alltså på att kloka människor före oss hade lagt en stark värderingsgrund att stå på. Så vad som nu än sker: Vi kommer inte äventyra den!

***

Under min barndom på 1960-talet tappade vi Moderater i varje val. En gradvis vänsteranpassning till den rådande tidsandan. Men – som en präst och god vän till mig sa i sin predikan: ”Den som går till sängs med tidsandan vaknar ofta ensam.”

Därefter kom Gösta Bohman. Gösta stakade ut en väg, både intellektuellt och praktiskt. Han bröt med Socialdemokraternas kollektivism. Och med deras långa maktmonopol.

I boken "Tankar om mitt Sverige" formulerar Gösta sin idé. När mannen med slidkniv kom ut som liberal blev många provocerade – inte minst de som trodde sig ha monopol på liberalism. Men han sa sig också vara konservativ. Vilket om möjligt upprörde ännu fler.

Men för oss som lärde känna Gösta räckte det ju att titta på honom – och prata med honom: Liberal i den stora världen. Och konservativ i den lilla. Liberalkonservativ. Det är inget konstigt. Miljoner människor lever sina liberalkonservativa liv varje dag.

Och i sitt berömda Uppsalatal slog han fast att "det är dags att gå till offensiven för en liberalisering av det svenska samhället."

För oss som var mycket unga på den tiden formulerade han det uppbrott som först formade Moderaterna och därefter Sverige. Han tog spjörn mot den gradvisa socialisering av vårt land, som fick sin upplösning i löntagarfondsstriden.

Bohman konstaterade samtidigt att hans konservatism: "bygger på övertygelsen att kultursamhällets vidareutveckling förutsätter värderingar, som utgör resultatet av tidigare generationers tänkande och erfarenheter och som bildar utgångspunkt för kommande generationers strävanden att bygga vidare."

Det är en respektfull metod att forma klok politik.

Och det är en konservatism som gifter sig så väl med vår liberalism. Den har inget utopiskt löfte om en ny och skönare värld. Men det är beprövade idéer som har värnat fred, skapat välstånd, skyddat mänsklig värdighet och utvecklat de bästa samhällen som historien har skådat.

Det är den liberalkonservatism som har burit vårt parti sedan dess och som nu står inför nya prövningar. Men vi har en robust grund att stå på.

IDAG ser det politiska landskapet annorlunda ut än på Göstas tid. PM Nilsson i Dagens Industri reflekterade i måndags över reaktionerna på statsministeromröstningen. Han skriver: "Sverige har inte tid med kulturkrig."

Det har han alldeles rätt i. För Sverige måste nu ta tag i verkliga problem och ta fasta på verkliga möjligheter. Inte heller vi moderater ska ut på det slagfältet, oavsett om det utkämpas i spalter eller på digitala skärmar.

***

Vi moderater har löst politiska problem, som ingen längre tänker på. Få efterlyser ännu en TV-kanal. Men Sverige har fått helt nya problem att tänka på.

Vi kommer nu att inleda arbetet med ett nytt moderat idéprogram. Just formen låter forntid, men innehållet kommer vara framtid. Arbetet kommer vara djupt och brett och jag lovar, det kommer inte gå i Twitter-hastighet.

För mig finns det minst fem utgångspunkter:

1. DEN SVENSKA JÄMLIKHETEN I VÅR TID.

Hotet om social ärftlighet bryter mot allt som Sverige borde stå för. Du ska själv äga ditt eget öde, inte bara ärva dina föräldrars. Sverige som ett land, där vem som helst kan komma hur långt som helst. Inte utan hjälp från andra, men oberoende av kön, klass och klan. Den sturska och lite kärva individualism som förenar självständighet med ansvar för varandra. Den välfärdspolitiken ska vi forma.

2. VÅR TIDS GEMENSKAPER:

1980-talets frihetsbudskap var rätt. Men vi vet också att mer frihet inte är svaret på allt. Samhället byggs av fria individer, men tillsammans med andra. I dag vet vi att staten aldrig kan ersätta frivilliga gemenskaper som familj, församling, släkt och vänner. Vi vill vara självständiga och oberoende, men det finns en skuggsida av ensamhet och nöd i vårt samhälle. Som ibland är materiell, men allt oftare inte alls. Som är svår att tala om och kanske ännu svårare att hitta politik för. Som i sin värsta form handlar om de 1500 människor som varje år tar sitt liv i vårt land.

3. ÅTERUPPRÄTTA SAMHÄLLSKONTRAKTET.

Samhället kommer alltid att vara större än staten. Men staten måste vara stark även när den är liten. Det staten gör måste göras bra. Rusta försvaret, stärka polisen. Krossa de kriminella gängen. Förkorta sjukvårdsköer. En skola för kunskap. Migrationspolitik där vi tar vårt delansvar i en trasig värld, men också hela ansvaret för hur det sen går i Sverige. Vi tar tag i Sverige!, som vi sa i valrörelsen. Det jobbet är ännu inte gjort. För vi har inte ens en regering.

4. NÄSTA VÅG AV SVENSKA REFORMER.

Vi har länge levt på 90-talets framsteg: valfrihet i välfärden, EU-medlemskapet, saneringen och liberaliseringen av svensk ekonomi. Liksom alliansregeringens reformer för arbetslinjen. Nu måste vi både vårda gjorda reformer, och lägga grunden för nästa reformsprång. Det handlar om skatterna och arbetsmarknaden i ett nytt arbetsliv; om bostadsmarknaden i ett växande Sverige. Om kunskaper som står sig i allt tuffare global konkurrens. Och om att reparera decenniernas misslyckade integration. Svåra saker, men viktiga.

5. OCH SÅ TILL SIST: DET LILLA SVERIGE I DEN STORA VÄRLDEN.

När Angela Merkel talade på vår europeiska kongress i Helsingfors nyligen, så varnade hon som bara kloka tyskar kan för den farliga, tillbakablickande nationalismen.

Den som odlar misstro och misstänksamhet och ytterst kan leder till krig. Och som EU nu i decennier har skyddat oss ifrån.

Samtidigt påpekade Alexander Stubb – vår partivän och Finlands tidigare statsminister – att vi samarbetar internationellt som nationalstater, som demokratier med sitt politiska mandat hemifrån.

Inte som anonyma europeiska atomer i en könlös federation. Så vad är den sunda vården av vår nationella identitet? Och vad är nationalstatens roll i framtidens Europa? Vad är rätt balans mellan Somewhere och Anywhere? Mellan Hallänning, svensk och europé.

***

För tjugo år sedan hade jag förmånen att vara sekreterare i det programarbete som leddes av Per Unckel och som resulterade i en bok som heter "Land för hoppfulla". Det skedde i Pers anda. Nyfiket, glatt, kritiskt, öppet.

Jag vill att vi tar med oss politikens glädje och hoppfullhet in i detta. Bort från den dominerande gnälligheten och spydigheten, intoleransen och förfulningen.

Det finns så mycket att vara bekymrad över. Som regeringsbildning, krig i världen eller orättvisa uppväxtvillkor. Men pessimism och uppgivenhet har aldrig löst några samhällsproblem, eller vunnit några val. Så låt oss ta oss an de kommande årens uppgifter – vilka de nu än blir – med det engagemang som dom förtjänar.

Det är ett privilegium att få leda det arbetet.

Tack!